

דַּרְשֵׁתִי קַרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת ויצא, תשפ"ו

האמונה של יעקב אבינו – שבע שנים של עבודה ורמאות

פרשת ויצא עמוסה בעניינים. אני רוצה לדבר רק על עניין אחד שתפס אותי מאוד. יעקב אבינו עובד אצל בן אדם שבע שנים בשביל לקבל את הבת שלו. בסוף הבן אדם הזה שעבדת אצלו שבע שנים רימה אותך. מה בן אדם נורמלי בעולם היה אמור לעשות?

כדי לקרב את זה ללב שלנו, אם בן אדם נשוי היה יוצא מהבית לחודש שלם, אומר לאשתו: "אני הולך לעבוד. מה.. כל הזמן את אומרת לי שאת רוצה אוטו? אין לנו כסף לקנות אוטו, אני הולך לעבוד חודש שלם בשביל האוטו".

באמת הבן אדם עבד יום ולילה, כפשוטו, יום ולילה. אחרי חודש אומר לו המעסיק: "אני מצטער להגיד לך, מה שסיכמנו, לא בדיוק התכוונתי לפי מה שסיכמנו". מה עושה בן אדם רגוע, אחרי עשרה כדורי הרגעה? אני לא יודע. אני באמת לא יודע מה היה עושה. אדם לא רגוע, היה מכניס אותו לתוך התנור של הפיצה, מוציא אותו מצד שני, פשוט זה הכי נורמלי שיכול להיות.

יעקב אבינו, זה לא חודש אחד, לא שנה. הוא עובד שבע שנים, כולל בין הזמנים, רצוף הוא עובד. אתה יודע מה זה? איזו עוצמה זה? בסוף לבן עומד מולו, ואומר לו: "תגיד לי למה רימית אותי?". תגיד לי ככה מדברים עם בן אדם? אני לא מבין?

כוחו של יעקב אבינו

עכשיו, יעקב אבינו היה מאוד גיבור. לא גיבור שאנחנו מכירים, גם לא נכיר אף פעם בחיים שלנו. כשהיינו ילדים... הראו לנו את האנשים שידועים להרים משקולות, ואז היה אלוף העולם במשקלות יכול להרים 300 קילו. מאמין שהיום בדור שלנו שאנשים יותר בריאים, יכולים להגיע אפילו לחצי טון.

אצל יעקב אבינו זה היה כמו לתפוס עיפרון. עשירים רועים בשביל לגלול אבן, והבן אדם מרים אותה עם הזרת. זה צריך להיות מישהו ברמה מפחידה מאוד. וכזה בן אדם אתה מרמה אותו, ואתה מעז לעמוד מולו ולומר לו: "תגיד לי למה רימית אותי? תשמע, זה לא החוזה שעשינו, אי אפשר לתת קודם את הצעירה לפני הבכירה. תעבוד עוד שבע שנים, אני אתן לך גם את הצעירה?".

השאלה הגדולה – איך המשיך לעבוד?

תגיד לי, איך אתה חושב שכן אדם מהצדיקים היה עובד עוד שבע שנים? מסתמא הוא היה מחתים כרטיס 'כאילו' עבד שבע שנים. אם הבן אדם רימה אותך, תגיד היית ממשיך לעבוד אצלו כמו הפעם הראשונה? בחיים לא! לא מציאותי, לא שייך. גם אם תרצה אתה לא יכול.

אתה שבע שנים בכלל, הראש כולל אומר לך: "אני בעזרת השם אביא לך את המשכורת בעוד שבע שנים", לא היום, עוד שבע שנים. ואתה כזה מתמיד. סוף השבע שנים אומר: "תשמע, אני מצטער, זה לא הסכם שעשינו. אם תלמד עוד שבע שנים אני אתן לך את המשכורת". תגיד, אתה יכול להשוות את השבע שנים השניות כמו הראשונות? אני לא מאמין לו כבר, לא מאמין לו. אתה יכול לעבוד בכזו אמונה? תגיד, יעקב אבינו עבד שמונה שעות, אחרי שמונה שעות עזב את העבודה מצידו שהכל ילך? לא! בחורף, בקיץ, ביום, בלילה, משהו לא נורמלי.

יעקב אבינו היה שיא האמונה שיכולה להיות. אם זה דבר שמגיע לך, זה יגיע לך עד הדי. אם זה דבר שלא מגיע לך, תעשה מיליון ואחד השתדלויות, זה לא יגיע לך. ואם זה אמור להגיע אליי, אף אחד בעולם לא יכול לקחת את זה ממני. אף אחד בעולם. זה מה שיעקב אבינו בא פה ללמד אותנו.

מחשבתו של לבן והתוצאה

מה חשב לבן? בטח הוא הגיע הביתה וסיפר לאשתו: "ראית איך צחקתי עליו? ראית? הדתיים האלו...". וזה כביכול נכון, באמת צחק עליו.

נ.. ומה אנחנו הרווחנו מכל זה? הרווחנו שרחל מסרה את הסימנים ללאה. את הסיפור הזה לבן לא ידע. ומתוך זה תבוא הגאולה. אם אתה יודע להאמין בהשם ואתה הולך איתו יד ביד עד הסוף, תדע לך – גם הדברים שנראה לך הכי קשים שיש, הם בסוף הכי מסתדרים והכל לטובתך.

סיפורו של הרב וולבה – להכניס את הקב"ה לחיים

סיפר הרב וולבה – הסיפור הזה תמיד מחזק, זה סיפור בשבילנו. הסיפור הראשון אולי היה בשביל יעקב אבינו, גדול עלינו.

סיפר הרב וולבה: "הייתי משגיח בישיבת באר יעקב. והייתי מדי פעם, כאשר מתקצבות כל מיני שאלות, נוסע לבני ברק למשגיח הרב יחזקאל לוינשטיין, שואל את השאלות על כל מיני בחורים. מה שאמר הייתי עושה.

יום אחד הגעתי, שאלתי אותו את כל השאלות. כשאני מסיים הוא קורא לי: 'הרב שלמה, בוא שנייה. תגיד לי הרב שלמה, אתה מאמין שיש אלוקים?'

אמרתי לעצמי: תשמע, המשגיח שואל כזו שאלה, מה טמון מתחת לשאלה, מה המשגיח רוצה? אמרתי למשגיח: 'כן, אני מאמין'.

'תגיד אתה רק אומר את זה בפה או שאתה באמת מאמין?'

אמרתי לו: 'אני באמת מאמין'.

אמר לי המשגיח: 'אז לך לבחורים בישיבה, ותספר להם שיש אלוקים'."

מספר הרב וולבה: "אני אומר לעצמי, אני לא מבין, איך אני יגיד להם בישיבה? אני אדפוק בבימה, מה אני אגיד להם? 'הייתי בבני ברק, רציתי להגיד לכם שהמשגיח אמר תדעו יש אלוקים?' כולם יצחקו עליי!

אני שבועיים מסתובב עם עצמי, מה המשגיח רצה ממני? אחרי שבועיים, פתאום איזה בוקר אחד נתפס לי הרעיון. הוא אמר – ייתכן בן אדם שלומד טוב, מתפלל טוב, עושה מעשים טובים, הכל, והוא לא מכיר את אלוקים. הוא לא מכיר אותו בכלל. כשלא מכניסים את אלוקים בתוך החיים שלנו. אנחנו חיים, יודעים להתפלל, יודעים ללמוד, יודעים לעשות מעשים טובים. אבל תגיד, איפה אלוקים בתוך התמונה פה? אין לנו את האלוקים, לא מכירים אותו. אומרים בפה, אבל לא באמת מכירים.

ואת זה המשגיח רצה לומר לבחורים – לך תגיד להם שבלמוד צריך להכניס את אלוקים, תכניס את אלוקים בתוך התפילה שלך. תתחיל לחיות את אלוקים".

איך מכניסים אמונה לחיים – עצות מעשיות

מה עושים באמת? עכשיו תכל'ס, איך אני אמור להכניס את האמונה בתוך החיים שלי?

אומר הרב וולבה: "הדבר הראשון לפני הכל, זה שהבן אדם מתרגל לחשוב באמונה על אחרים. על עצמו זה מאוד קוואב כשמישהו רימה אותו. בן אדם שאשתו לא הכינה לו אוכל, קוואב לו. אבל כשהחבר שלך מספר לך שהוא לא מרגיש טוב, נכון שאתה משתתף בצערך, אבל באמת זה לא מעניין הרבה, בתוך הלב זה לא מעניין, שם אתה יכול להגיד – זה מאלוקים.

כשזה על אחרים מאוד קל להגיד זה אלוקים. אחד סיפר לך: 'אל תשאל, מס הכנסה תבעו אותי ואני לא אשם'. אני מהצד מאוד קל לי להגיד 'הכל בהשגחה, הכל בהשגחה'. מאוד קל לי. למה? כי זה לא עליו, מה אכפת לי? וכך אני חי אמונה על אחרים וכך אני מתרגל לדעת שיש מנהיג לעולם.

כולם מאמינים שהמלחמה שפרצה בשמחת תורה ברור זה מאלוקים. אבל שכן אדם מגיע הביתה בערב ואשתו לא הכינה לו ארוחת ערב – תגיד זה גם אלוקים? או זה אשתי? זה הכל אשתי. אין אלוקים פה בכלל. זה אשתי. אם תוסיף עוד – גם חמותי, בטוח.

זהו, זה אנחנו. שם אנחנו נמצאים. אנחנו יודעים רק דברים גדולים להרגיש שזה אלוקים. דברים שאני חי איתם אני לא מרגיש את אלוקים.

אבל כאשר אתה תתחיל לשמוע מאנשים אחרים דברים, קל מאוד להגיד שזה בא מאלוקים. קל לי גם להגיד 'אל תדאג, הכל לטובה'. לא עליו. אני מוכן להגיד לך 'הכל לטובה, אל תדאג, תסתדר עם מס הכנסה, בעזרת השם יהיה הכל לטובה'. מה אכפת לי? וכך אתה מתרגל לחשוב באמונה.

סיפור על החפץ חיים ורבי איסר זלמן מלצר

היום הפטירה של רבי איסר זלמן מלצר (י' כסלו). כשאחותו של החזון איש נפגשה עם הסטייפלר, היא לא רצתה אותו. שאל אותה החזון איש: "למה את לא רוצה אותו?", אמרה: "מה זה? הוא לא שומע" [הסטייפלר באמת היו לו מהתחלה בעיות שמיעה]. אמר לה החזון איש: "הוא לא שומע, אבל כל העולם ישמע עליו. תדעי לך, כל יהודי נולד עם פתק ביד, ואני ראיתי את הפתק של הסטייפלר. כזה גאון לא יהיה יותר בדורות האחרונים. אבל כמה שהוא יהיה גאון, הוא לא יגיע לרבי איסר זלמן מלצר לעולם".

רבי איסר זלמן מלצר סיפר: "הייתי בפרידה שהחפץ חיים נפרד מהעיירה כדי לעלות לארץ ישראל. כשהחפץ חיים סיים לדבר, אז ניגש אליו איזה בעל בית אחד, ואמר לרבי איסר זלמן מלצר: 'למה החפץ חיים לא אמר אני בעזרת השם מחר אני עולה לארץ ישראל אם ירצה השם?' החפץ חיים לא הזכיר את זה. ורבי איסר זלמן מלצר, זה כביכול דקר אותו. למה החפץ חיים לא הזכיר 'אם ירצה השם', 'בעזרת השם'? ובמוצאי שבת אשתו של החפץ חיים חלתה מאוד ונדחתה הנסיעה". ככה סיפר רבי איסר זלמן מלצר.

אנחנו לא יודעים חשבונות שמים, למה לא זכינו שהחפץ חיים יגיע לארץ ישראל, הרי כבר קנו לו כהן בית, היתה לו כבר דירה מוכנה בפתח תקוה. אבל בשבילנו רואים שיש הבדל גדול אם מכניסים את אלוקים לתמונה או לא. בכל דבר וענין תגיד 'בעזרת השם', 'אם ירצה השם', זה כבר משהו אחר לגמרי, אתה מכניס את אלוקים לתוך החיים שלך.

שלב שני – אמונה בדברים קטנים

זה שלב ראשון. ממשיך הרב וולבה: "שלב שני – דברים שקל לך לחיות אותם באמונה, כמו שהאוטובוס ברח לך? קל לומר שזה מהשם. גם כך עוד חמש דקות

חדשות, אני שומע – היה פיגוע בנתניה באיזה קניון. איזה מחבל התאבד, התפוצץ. והיה שם כמה הרוגים, וגם הרבה מאוד פצועים.

מה שהתברר – מי שהיה בשורה הראשונה על יד המחבל, הלך. מי שהיה בשורה השנייה, גוסס. מי שהיה בשורה השלישית, פצוע, אבל ברוך השם יותר טוב.

התברר שהייתה שם איזו אחת שהגיעה מאוסטרליה, איזו נוצריה אחת. היא עובדת למחקרי הטבע והרוח של מזרח התיכון. היא הייתה כבר בסוריה, הייתה בלבנון, הייתה בעזה. ועכשיו היא הגיעה לישראל, סידרו לה בית מלון בנתניה. למה לא בירושלים או בתל אביב?

באותו יום אמרו לה שהיא צריכה למסור איזו שיחה. היא אמרה שהיא לא יכולה למסור שיחה כי היא רוצה קצת להתאוורר, היא רוצה ללכת לקניון. היא הגיעה לקניון והיא עמדה בשורה השנייה של המחבל, והיא נפצעה אנושות. הביאו אותה לבית חולים.

והתברר שיש לה אותו סוג דם כמו הבן אדם הזה. מכל החולים, המיליארדרים והאנשים, היחיד שהיה מתאים לו הלב שלה – זה היה לבן אדם הזה – דוד דניאל, הגבאי של הבית כנסת.

לפני שתרמו התקשרו לאמא שלה באוסטרליה, ואמא שלה מאוד דוגלת לתרום איברים. אמרה: 'בטח, זכות עצומה'. ולמחרת הודיעו לי, והניתוח עבר בהצלחה.

אחרי איזה חודש הבן אדם חזר לבית כנסת, ותפקד למעלה מעשר שנים."

אומר: "תגיד, אתה מאמין שככה זה מסתדר? ממלא כל עלמין, מסובב כל עלמין. איך בורא עולם מסובב את כל העולם בשביל מה? בשביל שהבן אדם הזה שהתפללת עליו, בורא עולם אומר – מה שנראה לך הכל סגור, אם אתה מאמין, תאמין עד הסוף. כשאתה מאמין עד הסוף, הישועה קרובה לבוא".

סיפור חסידי – הנס הגדול באמונה

עכשיו אני מסיים בסיפור אחד. הסיפור הזה עכשיו בשבילנו, זה סיפור חסידי, משהו מתוק. אני אומר לכם מתוק מאוד.

כמו הסיפורים של פעם, שהיו נוסעים ליריד, ככרות עגלות... מתאכנסים באיזה פונדק. הגיעו לאיזה פונדק קבוצת חסידים, וכדרכם של החסידים, כל אחד שואל: "נו בכבוד, ספר לי סיפור על הרבי שלך".

אז קם אחד וסיפר: "אני אספר סיפור שקרה איתי. אני למעלה משנים עשרה שנים לא היו לי ילדים. באתי לרבי, אמרתי לו: 'רבי, עת רצון היום, ברוך אותי'. ברוך אותי הרבי. תשעה חודשים בדיוק, לא אולי, 271 יום, נולד לי בן".

טוב, השני אומר: "אני הייתי אצל האדמו"ר שלי. היה בן אדם שהרופאים אמרו שנשאר לו לחיות שלושה ימים. חולה, זהו, הלך. באו, סיפרו את זה לרבי. הרבי הגיע, ברוך אותו. חודש אחר כך הבן אדם יצא בריא אולם".

טוב, בא עוד חסיד אחד וסיפר: "הבן שלי נעלם יום אחד, חטפו אותו. באתי לרבי, הרבי אמר לי: 'תביא את השוטרים לפה, אני אגיד להם בדיוק איפה נמצא הילד החטוף'. אמר להם: 'תסעו ימינה, שמאלה, תגיעו לפה, במקום הזה, הבניין הזה, בקומה הזאת, שמה הילד'. ובאמת, כמו שהוא אמר, ככה היה".

החסיד שנשאר חסיד

יושב שמה איזה חסיד אחד, זקן והדור פנים. "נו בכבוד, מה יש לך לספר על הרבי?"

"אספר לכם, בטח. אני, היתה לי איזו עסקה גדולה, אם אני מרוויח – אני מיליארדר. אם אני לא מרוויח – פושט רגל לגמרי. אמרתי לרבי: 'רבי, אני אעשה את העסקה?' אומר לי הרבי: 'ברכה והצלחה, תעשה את העסקה'. ואל תשאלו, העסקה לא הצליחה, פשטתי את הרגל, הכל הלך לטמיון".

אז אחד האנשים אומר לו: "נו, בטח 'בסוף' הרווחת הרבה מאוד כסף?"

אמר לו החסיד: "איזה הרווחת? הכל אבוד, הכל הלך לטמיון".

"נו, אז איפה הנס פה?"

אמר להם החסיד: "הנס שנשארתי חסיד. זה הנס!"

כולם מוכנים לשמוע ניסים ונפלאות. 'אני כל כך מאמין באלוקים'. למה? כי אני מחכה לישועה. ומה אם אלוקים יגיד לך 'לא', האם גם אז אתה מאמין? זה הנס הגדול. פה זה הנס הגדול שאתה מאמין באלוקים גם כשלא מסתדר. כולם רוצים לשמוע את סוף הסיפור, איזה יופי היה, איזה ישועות. לא. הנס הגדול שיהיה לבן אדם, כשהוא יודע – תמשיך להאמין, תמשיך לבטוח בהשם, גם כשנראה לך שהדברים לא מסתדרים. זה באמת הנס הגדול של אמונה.

והשם יעזרונו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן.

יש לך את האוטובוס הבא, זה בסדר. לא חייב להגיד שכנראה יהיה פיגוע ולכן ברח האוטובוס, אף אחד לא צריך למות בגלל שברח לך אוטובוס. רק תחיה באמונה. ותתחיל מהדברים הקטנים, הקלים. ככה בן אדם מתחיל לחיות את החיים שלו באמונה".

סיפור ניצול השואה – אמונה ללא השתדלות

סיפר איזה יהודי אחד: "עברתי את השואה בלי לעשות שום השתדלות. רציתי להרגיש שאלוקים הולך איתי יד ביד. ככה הייתי חי איתו. וברוך השם עברתי את השואה.

בימים האחרונים לפני שהשואה הסתיימה. באו הגרמנים, אספו את כל המחנה, אמרו: 'יש פה מקום שצריך לרוץ, זה עשרים שלושים מטר. מי שרוץ טוב – ימינה. מי שלא ירוץ – שמאלה'.

אני, באותו שלב, היה לי מוגלה ברגל, הייתי צולע, לא יכולתי ללכת. אבל אמרתי: 'עכשיו או חיים או מוות, זה הרגעים של החיים שלי'. כואב, לא כואב, רצתי כמו שצריך. אמרו לי ימינה.

כשעברתי ימינה אמרתי לעצמי: 'מה אתה נורמלי? אתה בחיים לא עושה השתדלות! מה אתה עושה השתדלות עכשיו? חזרתי בחזרה לתור. כשהגיע התור שלי פעם שנייה, רצתי כולי צולע. אמרו לי שמאלה.

התברר – כל אלו שאמרו להם ימינה והם בריאים, הרגו אותם. כל מי שהיה חולה לקחו אותו לבית חולים. אחרי יומיים שלושה הגיעו אמריקאים. הגרמנים אומרים לאמריקאים: 'מה סיפרו לכם שאנחנו הורגים יהודים? איזה הורגים? מטפלים בהם! בואו תראו'. לקחו אותם לבית חולים, הראו להם איך שהם מטפלים ביהודים"

אומר אותו יהודי: 'שכשאתה סמכתי על השם באמת, התברר שגם אלו הרשעים הארורים האלו, גם הם טיפלו בי".

סיפור השתלת הלב – נס מודרני

סיפר הרב אהרון קטנוב שליט"א, ראש ישיבה באלעד: "הייתי מתפלל בבית כנסת בתל אביב. הגבאי של הבית כנסת קראו לו דוד דניאל.

יום אחד הוא לא הרגיש טוב. אחד המתפללים הזמין לו אמבולנס. התברר שהלב שלו כמעט לא עובד. פשוט חייב לעשות ניתוח של השתלת לב. בינתיים, עד שעשו השתלת לב, יש לב מכני, מכונה שעושה את הפעולה של הלב. אבל זה מכונה שעובדת שלושה חודשים. אחרי שלושה חודשים, אם לא תהיה השתלה, הלך הבן אדם.

מספר רבי אהרון: אני הייתי אצלו. היו שם כמה ממתפללי בית הכנסת, אמרו לי 'כבוד הרב, תברך אותי'. ברכתי אותו ואתו שבעזרת השם יקום ממיטת חוליו בריא, שימצא לב חדש ושהכל יבוא על מקומו בשלום. לא ידעתי שמאחוריי עומד המנהל של הבית חולים. הוא גם מנהל של המחלקה של הלב.

כשיצאתי אומר לי המנהל: 'תגיד לי, אתה מאמין שמה שאתה ברכת אותו יתגשם?' אמרתי לו: 'בטח אני מאמין. חז"ל אומרים (ברכות י.) אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים'.

אמר לי: 'כן, זה כשהחרב חדה מונחת, עדיין הבן אדם לא מת. אבל פה, הבן אדם כבר גמור'.

'למה גמור? יש עוד חודשיים. למה אתה אומר גמור?'

'אני אגיד לך למה גמור. תשמע, צריך דבר ראשון למצוא איזה בן אדם בריא שמוכן לתרום את הלב שלו. וכמוכן בן אדם חי לא מוכן לתרום. צריך או בן אדם שנפל מאיזה גובה של בניין והתרסק ועדיין הוא גוסס בדרך למות. או בן אדם באיזה פיגוע, משהו כזה צריך שיהיה.

עכשיו, בן אדם חולה לא יכול לתרום את הלב שלו, בן אדם זקן גם לא יכול לתרום את הלב שלו, הלב שלהם כבר לא עובד. צריכים משהו צעיר, אבל ילדים גם לא מתאים, כי לב של ילד לא מתאים לאדם מבוגר. צריך משהו לפחות מגיל ארבעים.

בנוסף, צריך שאותו בן אדם יהיה מוכן שייקחו לו איברים מהגוף שלו. שהוא חתם על זה עוד בחייו שהוא מסכים לתרומת איברים. ויש אחוזים מאוד נמוכים של אנשים שבאמת חותמים על זה. דתיים בכלל לא חותמים. וגם חילוניים וגויים אפילו אם מסכימים לרעיון, לרוב אינם חותמים. וגם אם חתמו, זה לא מספיק, כי צריך שהמשפחה גם יסכימו.

בנוסף, גם אם תמצא, החולה הזה יש לו דם מאוד נדיר. זה אחד לאיזה חצי מיליון אנשים.

ואחרי הכל, גם אם ימצא אחד כזה, יש בתור עשרה מיליארדרים שמוכנים לשלם כל דבר שבעולם. והבן אדם הזה אפילו שקל אין לו. אז תגיד לי, מה אתה אומר חרב חדה? זה לא חרב חדה 'מונחת', זה כבר חתכו את הראש שלו. הוא רק גוסס".

אומר הרב: "אתה יודע מה? אני כבר האמנתי לרופא הזה: 'נראה שבאמת כלו כל הקיצים'.

הנס המופלא

עבר איזה שבועיים. אני נוסע מהישיבה באלעד לבני ברק. בערב הנהג מדליק